

Rīgas Juridiskās augstskolas atvērtās zinātnes un atvērtās piekļuves politika

I Lietotie termini

1. Atvērtā zinātne (*Open Science*) - kustība, kas iestājas par brīvu un neierobežotu piekļuvi pētniecībai, tostarp datiem, metodēm un publikācijām. Tās mērķis ir padarīt zinātni atklātāku un atvērtu sadarbībai, radot ieguvumus gan pētniekiem, gan sabiedrībai kopumā.
2. Atvērtā piekļuve (*Open Access*) – pastāvīga un bezmaksas pieeja pilnteksta zinātniskajām publikācijām un pētījumu datiem tīmeklī jebkuram lietotājam, kas tiek nodrošināts ar organizatorisku un tehnisku līdzekļu kopumu.
3. Zinātniskā publikācija – zinātniska pētījuma rezultāts, kas ir publicēts: raksti zinātniskos žurnālos, zinātniskas grāmatas, rediģētie izdevumi un publikācijas, publikācijas konferenču ziņojumu izdevumos (*proceedings*), raksti vai nodaļa rakstu krājumā/zinātniskā grāmatā, publicēti konferenču u.c. materiāli.
4. Atvērtās piekļuves publikācija – zinātniskā publikācija, kuras pilnteksts ir bezmaksas un pastāvīgi pieejams tiešsaistē, tam speciāli noteiktā vietnē.
5. Pētījuma dati – dokumentēti faktiskie materiāli, kas ir autora savākti, novēroti vai radīti, lai analizētu un pamatotu oriģinālā pētījuma rezultātus.
6. Repozitorijs – vieta tīmeklī, kurā organizēti tiek nodrošināta pētījumu datu apkopošana, glabāšana un pieejamība.
7. Atvērtās piekļuves žurnāli – žurnāli, kuri nodrošina bezmaksas un pastāvīgu pieeju tiešsaistē visiem žurnāla rakstu pilntekstiem.

II Politikas mērķis un tvērums

8. Politikas mērķis ir sniegt sabiedrībai atvētu piekļuvi RJA zinātniskajām publikācijām un pētījumu datiem, tādējādi padarot pētniecību pieejamāku un atvērtāku.

III Pamatprincipi

9. Atvērtā zinātne balstās uz vairākiem fundamentāliem principiem, kuru mērķis ir mainīt to, kā notiek pētniecība un kā tiek kopīgoti pētījumu rezultāti. Šie principi veido atvērtās zinātnes kustības pamatus:

9.1. atvērtā piekļuve: zinātnisko rakstu brīva pieejamība sabiedrībai, ļaujot neierobežotu pieeju zinātnisko pētījumu atklājumiem bez maksas;

9.2. atvērtie dati: datu koplietošanas veicināšana, ļaujot citiem pētniekiem pārbaudīt, atkārtoti izmantot un balstīties uz šiem datiem;

9.3. atvērtā pirmkoda programmatūra: programmatūras, kodu un rīku publicēšana ar atvērtajām licencēm, kas veicina atkārtotamību un inovācijas;

9.4. atvērtā metodoloģija: pētniecības metožu un protokolu koplietošana, kas ļauj citiem atkārtot pētījumus un pārbaudīt rezultātus;

9.5. atvērtā recenzēšana: recenzentu komentāri tiek padarīti publiski, lai veicinātu atklātību un samazinātu aizspriedumus;

9.6. atvērtā izglītība un pilsoņu zinātne: iesaistot sabiedrību pētniecībā, zinātne kļūst atvērta, veicinot līdzdalību, paplašinot datu vākšanu un tuvinot zinātnei sabiedrībai.

10. Šie principi kopumā veido atvērtu un sadarbībai draudzīgu zinātnisko vidi, ļaujot zināšanām brīvi plūst starp nozarēm un valstīm, sekmējot labākus pētniecības rezultātus un globālu sadarbību.

IV Īstenošana

11. RJA iespēju robežās sekmē akadēmiskā personāla sagatavoto zinātnisko publikāciju publicēšanos izdevumos, kas iekļauti starptautiski atzīstamajās datubāzēs, kā arī pieejami atvērtajā piekļuvē.

12. RJA mājaslapā ir pieejamas saites uz akadēmiskā personāla publicētajām zinātniskajām publikācijām.

13. RJA nodrošina repozitorija izveidi RJA personāla veikto pētījumu datu apkopošanai, glabāšanai un pieejamībai.

IV Politikas īstenošanas uzraudzība

14. RJA rektors sistemātiski uzrauga RJA atvērtās piekļuves politikas īstenošanu.

15. RJA bibliotēkas vadītājs ir atbildīgs par komunikācijas un sadarbības koordinācijas nodrošināšanu ar mērķi īstenot šo Politiku.